Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (šesti senat)

z dne 14. junija 2017 *

„Predhodno odločanje — Člen 99 Poslovnika Sodišča — Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Uredba (EU) št. 1215/2012 — Člen 1(2)(a) — Področje uporabe — Izključene zadeve — Premoženjska razmerja iz zakonske zveze — Prenehanje zakonske zveze — Razdelitev premoženja, pridobljenega med trajanjem zakonske zveze“

V zadevi C-67/17,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Rayonen sad Varna (okrajno sodišče v Varni, Bolgarija) z odločbo z dne 26. januarja 2017, ki je prispela na Sodišče 7. februarja 2017, v postopku

Todor Iliev

proti

Blagovesti Ilievi,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi E. Regan, predsednik senata, J.-C. Bonichot in C. G. Fernlund (poročevalec), sodnika,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi odločeno z obrazloženim sklepom v skladu s členom 99 Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 1(2)(a) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Todorjem Ilievim in Blagovesto Ilievo v zvezi z razdelitvijo avtomobila po prenehanju njune zakonske zveze.

* Jezik postopka: bolgarščina.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba št. 1215/2012

3 V uvodni izjavi 34 Uredbe št. 1215/2012 je Svet Evropske unije poudaril potrebo po zagotovitvi kontinuitete med Konvencijo z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32, v nadaljevanju: Bruseljska konvencija) ter uredbami, s katerimi je bila nadomeščena, tudi za razlago, ki jo je Sodišče že podalo glede določb te konvencije, ki so enakovredne določbam te uredbe.

4 Člen 1(1) in (2)(a) Uredbe št. 1215/2012 določa:

„1. Ta uredba se uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah, ne glede na naravo sodišča. Zlasti ne zajema davčnih, carinskih ali upravnih zadev ali odgovornosti države za dejanja in opustitve pri izvajanju državne oblasti (*acta iure imperii*).

2. Ta uredba se ne uporablja za:

(a) osebna stanja ali pravno in poslovno sposobnost fizičnih oseb, za premoženjska razmerja iz zakonske zveze ali razmerje, za katerega se v skladu z zakonom, ki se zanj uporablja, šteje, da ima primerljiv učinek kot zakonska zveza;“

5 Člen 4(1) te uredbe določa:

„Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

6 Na podlagi člena 80 Uredbe št. 1215/2012 ta uredba razveljavlja Uredbo Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

7 Člen 81 Uredbe št. 1215/2012 določa:

„[…]

[Ta uredba se u]porablja […] od 10. januarja 2015, z izjemo členov 75 in 76, ki se uporabljata od 10. januarja 2014.“

Bruseljska konvencija

8 Člen 1 Bruseljske konvencije določa:

„Ta konvencija se uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah, ne glede na naravo sodne oblasti. […]

Ta konvencija se ne uporablja za:

1. osebna stanja ali pravno in poslovno sposobnost fizičnih oseb, za premoženjska razmerja iz zakonske zveze, oporoke in dedovanje;

[…]“

Bolgarsko pravo

Zakonik o mednarodnem zasebnem pravu

9 Člen 4(1), točka 2, zakonika o mednarodnem zasebnem pravu določa:

„Bolgarska sodišča in drugi organi imajo mednarodno pristojnost, če:

[…]

2. je tožnik ali vložnik zahtevka bolgarski državljan ali pravna oseba bolgarskega prava.“

Družinski zakonik

10 Člen 21(1) družinskega zakonika določa, da imata zakonca enake pravice na premoženju, h katerega pridobitvi sta skupaj prispevala med trajanjem zakonske zveze, ne glede na to, na čigavo ime je bilo premoženje pridobljeno.

11 Člen 28 tega zakonika določa, da imata zakonca v primeru prenehanja univerzalnega skupnega premoženja pravico do enakih deležev.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

12 T. Iliev, bolgarski državljan, in B. Ilieva, ki ima italijansko in bolgarsko državljanstvo, sta se poročila 1. junija 2007 v Šumnu (Bolgarija).

13 Z odločbo Rayonen sad Choumen (okrajno sodišče v Šumnu, Bolgarija) je zakonska zveza med strankama 2. julija 2015 prenehala.

14 Potem ko je navedeno sodišče razglasilo razvezo zakonske zveze, je T. Iliev pri predložitvenem sodišču vložil tožbo za razdelitev avtomobila, ki ga je kupila B. Ilieva in je bil novembra 2009 registriran na njeno ime.

15 T. Iliev trdi, da je bil ta avtomobil kupljen iz skupnih sredstev, ko sta bili stranki poročeni, ter da je na podlagi členov 21 in 28 družinskega zakonika pripadal tako eni kot drugi stranki, čeprav je bil v Italiji registriran samo na ime B. Ilieve.

16 Iz predložitvene odločbe izhaja, da sta T. Iliev in B. Ilieva sicer imela stalno prebivališče prijavljeno v Bolgariji, vendar je treba šteti, da sta na dan sklenitve svoje civilne zakonske zveze, pridobitve avtomobila, razglasitve razveze zakonske zveze in vložitve tožbe iz postopka v glavni stvari običajno prebivala na italijanskem ozemlju. Predložitveno sodišče pojasnjuje, da B. Ilieva deset let neprekinjeno živi in dela v Italiji, da je 14. marca 2016 bolgarskim organom prijavila, da prebiva v Italiji, in da je z njene osebne izkaznice, ki so jo izdali italijanski organi, razvidno, da prebiva v Albi v pokrajini Cuneo (Italija).

17 B. Ilieva izpodbija pristojnost bolgarskih sodišč za odločanje o sporu o glavni stvari, ker na podlagi člena 4(1) Uredbe št. 1215/2012 meni, da so pristojna italijanska sodišča.

18 Predložitveno sodišče dvomi glede tega, ker razpolaga samo s sodbo, ki jo je v okviru razveze zakonske zveze v zadevi, ki se je nanašala na razdelitev premoženja, pridobljenega med trajanjem zakonske zveze, izdalo bolgarsko vrhovno sodišče. V skladu s to sodbo se izjema iz člena 1(2)(a) Uredbe št. 1215/2012 nanaša le na zadeve v zvezi s premoženjskimi razmerji iz zakonske zveze, kot so opredeljena

v nekaterih členih družinskega zakonika, ki ne zajemajo takih razdelitev. Iz tega naj bi izhajalo, da te spadajo na področje uporabe te uredbe. Če bi to držalo, bi bila po mnenju tega sodišča za odločanje o sporu o glavni stvari v skladu s členom 4(1) navedene uredbe pristojna italijanska sodišča. Če pa se zadnjenavedena uredba ne bi uporabljala, naj bi bila na podlagi člena 4(1), točka 2, zakonika o mednarodnem zasebnem pravu pristojna bolgarska sodišča.

19 V teh okoliščinah je Rayonen sad Varna (okrajno sodišče v Varni, Bolgarija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali tožba za razdelitev premične stvari kot skupnega premoženja, pridobljenega med trajanjem zakonske zveze med nekdanjima zakoncema, pomeni pravni spor v zvezi s premoženjskimi razmerji iz zakonske zveze v smislu člena 1[1](a) Uredbe št. [1215/2012]?

2. Ali je spor o razdelitvi premičnine, pridobljene v času trajanja zakonske zveze, ki pa je pri pristojnih nacionalnih organih registrirana le na ime enega od zakoncev, v skladu s členom 1(2)(a) Uredbe št. [1215/2012] izključena iz njenega področja uporabe?

3. Katero sodišče je pristojno za odločanje v sporu med nekdanjima zakoncema glede premičnega premoženja, pridobljenega v času trajanja zakonske zveze, kadar sta zakonca državljana države članice [Evropske u]nije, vendar je bilo v postopku ugotovljeno, da sta imela prebivališče v drugi državi članici ob sklenitvi zakonske zveze in vložitvi zahtevka za razdelitev premoženja po prenehanju zakonske zveze?“

Vprašanja za predhodno odločanje

20 Na podlagi člena 99 svojega poslovnika lahko Sodišče, če je iz sodne prakse mogoče jasno sklepati, kakšen bo odgovor na vprašanje, predloženo v predhodno odločanje, na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom.

21 To določbo je treba uporabiti v obravnavani zadevi.

22 Predložitveno sodišče s tremi vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1(2)(a) Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da spor, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki se nanaša na razdelitev premičnine po razglasitvi razveze zakonske zveze, pri čemer sta to premičnino med trajanjem zakonske zveze pridobila zakonca, ki sta državljana ene države članice, vendar prebivata v drugi državi članici, spada na področje uporabe Uredbe št. 1215/2012, ali pa tak spor spada na področje premoženjskih razmerij iz zakonske zveze in se torej zanj uporabljajo izključitve iz navedenega člena 1(2)(a)?

23 V zvezi s tem je treba opozoriti, da Uredba št. 1215/2012 v odnosih med državami članicami, razen Kraljevine Danske, zdaj nadomešča Bruseljsko konvencijo, zato velja razlaga, ki jo je Sodišče sprejelo v zvezi s to konvencijo, tudi za to uredbo, kadar je mogoče ugotoviti, da so njene določbe in določbe Bruseljske konvencije „enakovredne“. Kot je razvidno iz uvodne izjave 34 Uredbe št. 1215/2012, je treba zagotoviti kontinuiteto v razlagi med Bruseljsko konvencijo in to uredbo (glej v tem smislu sodbo z dne 18. oktobra 2011, Realchemie Nederland, C-406/09, EU:C:2011:668, točka 38).

24 Glede področja uporabe Uredbe št. 1215/2012 je treba ugotoviti, da se njen člen 1(2)(a) ujema s členom 1, drugi odstavek, točka 1, Bruseljske konvencije in da je v teh dveh določbah uporabljeno podobno izrazje.

25 Zato se je treba obrniti na sodno prakso Sodišča v zvezi s členom 1, drugi odstavek, točka 1, Bruseljske konvencije in, natančneje, na sodbo z dne 27. marca 1979, de Cavel (143/78, EU:C:1979:83).

26 V tej sodbi je Sodišče preučilo, ali spor v zvezi z ukrepom zavarovanja na premoženju v okviru postopka za razvezo zakonske zveze spada pod Bruseljsko konvencijo zaradi premoženjske narave zadevnega ukrepa.

27 Sodišče je navedlo, da so bili zaradi posebnosti nekaterih zadev, kot so zadeve v zvezi z osebnimi stanji ali pravno in poslovno sposobnostjo fizičnih oseb, premoženjskimi razmerji iz zakonske zveze, oporokami in dedovanjem, spori, ki se nanašajo na te zadeve, izključeni s področja uporabe Bruseljske konvencije (sodba z dne 27. marca 1979, de Cavel, 143/78, EU:C:1979:83, točka 6).

28 Sodišče je razsodilo, da pojem „premoženjska razmerja iz zakonske zveze“, naveden v členu 1, drugi odstavek, točka 1, Bruseljske konvencije, zajema ne le premoženjske režime, ki so bili v nekaterih nacionalnih zakonodajah zasnovani posebej in izključno zaradi zakonske zveze, temveč tudi vsa premoženjska razmerja, ki izhajajo neposredno iz zakonske zveze ali njenega prenehanja (sodba z dne 27. marca 1979, de Cavel, 143/78, EU:C:1979:83, točka 7).

29 Sodišče je ugotovilo, da lahko spori, ki se nanašajo na premoženje zakoncev v postopku za razvezo zakonske zveze, glede na okoliščine zadevajo ali se tesno navezujejo na eno od treh kategorij – in sicer, prvič, vprašanja osebnega stanja, drugič, premoženjskopravna razmerja med zakoncema, ki izhajajo neposredno iz zakonske zveze ali njenega prenehanja, in tretjič, premoženjskopravna razmerja, ki obstajajo med njima, vendar niso povezana z zakonsko zvezo – ter da samo spori v zvezi z zadnjenavedeno kategorijo spadajo na področje uporabe Bruseljske konvencije, medtem ko je treba spore v zvezi s prvima dvema kategorijama izključiti z njenega področja uporabe (sodba z dne 27. marca 1979, de Cavel, 143/78, EU:C:1979:83, točka 7).

30 Iz tega sledi, da kar zadeva spor med nekdanjima zakoncema v zvezi z razdelitvijo premičnine, pridobljene med trajanjem zakonske zveze, ker ta spor zadeva premoženjskopravna razmerja med tema osebama, ki izhajajo neposredno iz prenehanja zakonske zveze, tak spor ne spada na področje uporabe Uredbe št. 1215/2012, ampak spada v drugo kategorijo, omenjeno v prejšnji točki.

31 Poleg tega je treba dodati, da Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 243), čeprav ta uredba v skladu z njenim členom 1(1)(a) ureja civilne zadeve, ki se nanašajo na razvezo zakonske zveze, pa se, kot je razvidno iz njene uvodne izjave 8, uporablja samo za prenehanje zakonskih vezi, pri čemer so izključena vprašanja, kot so razlogi za razvezo, premoženjske posledice zakonske zveze ali drugi pomožni ukrepi.

32 Zato je treba na postavljena vprašanja odgovoriti, da je treba člen 1(2)(a) Uredbe št. 1215/2012 razlagati tako, da spor, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki se nanaša na razdelitev premičnine po razglasitvi razveze zakonske zveze, pri čemer sta to premičnino med trajanjem zakonske zveze pridobila zakonca, ki sta državljana ene države članice, vendar prebivata v drugi državi članici, ne spada na področje uporabe te uredbe, ampak spada na področje premoženjskih razmerij iz zakonske zveze in se torej zanj uporabljajo izključitve iz navedenega člena 1(2)(a).

Stroški

33 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) sklenilo:

Člen 1(2)(a) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da spor, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki se nanaša na razdelitev premičnine po razglasitvi razveze zakonske zveze, pri čemer sta to premičnino med trajanjem zakonske zveze pridobila zakonca, ki sta državljana ene države članice, vendar prebivata v drugi državi članici, ne spada na področje uporabe te uredbe, ampak spada na področje premoženjskih razmerij iz zakonske zveze in se torej zanj uporabljajo izključitve iz navedenega člena 1(2)(a).

Podpisi